

ಅನಂತರದ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯವೇ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ನೂತನ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ. ಆಶ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಮೂರು ಅಂಕಣಗಳ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಸರಳವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರ ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣಾನಂದರ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಂಗಾಲಿಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆಯ ಆರತಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮ ಚಾರಿಗಳು ಬಂಗಾಲಿ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಹಾಡು ಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರಳ ಗದ್ಯಲೇಖನಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ತ.ಸು.ಶಾಮರಾಯರು ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾನಂದರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದವರು. ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಾಗ, 'ನಿಮಗೊಂದು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬನ್ನಿ' ಎಂದು ಬರೆದು, ಅವರು ಬಂದಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗ ವತವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ಆಗಲೇ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಗಳಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಸುರೇಶಾನಂದರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರಂತೆ. ಹೀಗೆ 'ವಚನಭಾಗವತ' ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಸೇರಲು ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾ ನಂದರು ಕಾರಣರಾದರು.

ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕೊನೆಯ ೧೫ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆಶ್ರಮದ, ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ದುಡಿದರಾದರೂ, ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಇದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳು ಅವರ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಬಹುಭಾಗವನ್ನು ಕಬಳಿಸಿದುವು. ಹಲವು ವರ್ಷ ಅವರು ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿದುದರಿಂದ, ಅವರ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಂದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದವರು ಮತ್ತು ಸಾಧಕರು ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೆಲಸ ಅವರ ಸಮಯವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಸಂಘದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಧವಾನಂದರ ಆರೋಗ್ಯ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ ಅಮೆರಿಕಾಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾನಂದರು ಮಂತ್ರೋಪ ದೇಶ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಂಘದ ಹಿರಿಯ ಯತಿ ಗಳಾದುದರಿಂದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮುಖ್ಯ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಪ್ರಯಾಣದ ಅನಾನುಕೂಲ, ಪ್ರಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಲು ಕಷ್ಟ ವಾಗತೊಡಗಿತು. ಇವೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಶ್ರಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು.

ಈ ಸ್ಮರಣಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ೬೬ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ಸಾಧುಗಳಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ; ಉಳಿದವು ಭಕ್ತರ ಲೇಖನಗಳು. ಎರಡನೆ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇರುವ ೭೩ ಲೇಖನಗಳು ಭಕ್ತರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಎರಡನೆ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಯಾವ ಸ್ಮೃತಿ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲೂ ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾನಂದರ ಪ್ರವಚನಗಳ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆ (ಸಿ.ಡಿ.) ಕೂಡ ಈ ಸಂಪುಟಗಳೊಂದಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರಾನಂದರು ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವರಲ್ಲ. ಹಿತವಾಗಿ ಮಿತವಾಗಿ ಸರಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಶೈಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರವ ಚನಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿ. ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಪ್ರವಚನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಸಂಕಲನವೇ 'ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ.

ಸಾಧುಗಳು ಬರೆದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಸ್ತಿನ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ, ಗಡಿಬಿಡಿ ಇಲ್ಲದ ಜೀವನ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಘ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ. 'ಸಂಘ' ಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿ. ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದ್ದರೂ, ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವುವು. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವರು' ಎಂದು ಅವರು ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಗುರುಗಳಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅಚಲ ನಿಷ್ಠೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮೂರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಒಂದು ದಿನವೂ ತಪ್ಪಿಸದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು - ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ನಾಮ ಜಪದ ಪುರಶ್ಚರಣೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು, ಇಂತಹ ಮಹಾಚೇತನವನ್ನು ಕುರಿತ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪುಣ್ಯಸ್ಮರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂದಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಜಾರುತ್ತ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

❧

-ಡಾ. ಇ. ವಸಂತಕುಮಾರ್

ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ ಗೀತೆ

ದ್ವಾದಶ ಸ್ಕಂಧ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಂತರದ ಭಾರತ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ರಾಜಕಾರಣ ಮತ್ತು ರಾಜನೀತಿಗಳು ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ಅವು ಅವಸಾನದತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದವು. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯಗಳೇ ರಾಜಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವೆನಿಸಿದವು. ಧರ್ಮದ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಜನರು ಔದಾರ್ಯರಹಿತರಾಗಿ, ಶೀಘ್ರಕೋಪಿಗಳಾಗಿ, ಸ್ತ್ರೀಹತ್ಯೆ, ಶಿಶು ಹತ್ಯೆ, ಗೋಹತ್ಯೆಗಳು ನಿರಂತರ ನಡೆದವು. ಪರಸ್ಪರ, ಪರ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಅಪಹರಣಕಾರರು ಮತ್ತು ಮ್ಲೇಚ್ಛರು ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಜನತೆಯ ಜೀವನವು ಕ್ಷೃಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಜೀವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ವಿಕೃತಿಯೆಡೆಗೆ ವಾಲುತ್ತದೆ. ರಾಜನಂತೆಯೇ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕೆಡುಕಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಜನಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಪಶುವಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಯ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಿಂತ ವಂಚನೆಗಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧರಿಸುವ ಜನಿವಾರ ಮತ್ತು ವಿಭೂತಿ, ನಾಮ, ಮುದ್ರೆಗಳೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ; ಅಂಥವರೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರೆನ್ನಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವೇದಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಇನ್ನಿತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯು ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯೆ ಸಮಾಜದ ಮೌಲ್ಯ, ಪರಂಪರೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅದೇ ಈಗ ಮಾರಾಟದ ಸರಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೈತಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ, ಕೇವಲ ದ್ರವ್ಯಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ

ಆಶ್ರಮಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ದಾನವೂ ಕೂಡ ಹಣದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನೈತಿಕತೆಯ ಮಟ್ಟ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ.

ಯಾವ ನೈತಿಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾರು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅವರೇ ರಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹವರು ದಯಾ ಶೂನ್ಯರಾಗಿಯೂ, ಚೋರಸ್ವಭಾವದವರೂ ಆಗಿದ್ದು, ಪ್ರಜೆಗಳ ಧನ, ಮನ, ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಸಾತ್ವಿಕರು ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಅರಣ್ಯದ ವಶವಾಗಿ, ಅಲ್ಲೂ ಆಹಾರಾದಿಗಳು ಸಿಗದೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾ ಅಸುನೀಗುವರು.

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ನೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿ ದಂತೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಜವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಃಪತನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಸಾತ್ವಿಕರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಶಂಬಲ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ವಿಷ್ಣುಯಶನೆಂಬ ಸಾತ್ವಿಕನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೇ ಅವತರಿಸುವ ಆ ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿನ ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ ಮುಂತಾದ ವೀರೋಚಿತ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅನುಪಮ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು ಆತನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಂಗಳಕರನು ದೇವದತ್ತವೆಂಬ ಅಶ್ವಪನ್ನೇರಿ ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಜನರಲ್ಲೂ ಇರುವ ಪ್ರಜಾಪೀಡಕರನ್ನು, ಸಮಾಜ ದ್ರೋಹಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವನು.

ವಿವೇಕಪ್ರಭ

ದುರುಳರೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಕಲ್ಪಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ದೇಹದಿಂದ ಸುಗಂಧ ಪರಿಮಳವು ಹೊರಬಂದು, ಇಡೀ ವಾತಾವರಣವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪುನಃ ಜನರಲ್ಲಿ ಭಯ-ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲ್ಪಿ ಅವತಾರದೊಂದಿಗೆ, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಗ್ರಹಗಳು ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದ ಏಕರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವವು. ಇದರ ಸಂಯೋಗವೇ ಕೃತಯುಗದ ಪ್ರಾರಂಭವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನಂತರ ರಾಜವಂಶದ ಪರಂಪರೆ: ಪರೀಕ್ಷಿತ ರಾಜ, ಜನಮೇಜಯ, ನಂತರ ಮಾರ್ಜಾರಿ ರಾಜವಂಶದವರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಆಡಳಿತ ಮುಂದೆ ಪುರಂಜಯ, ಪ್ರದ್ಯೂತ, ಅಲಕ, ವಿಷಾಕಯುಪ, ರಾಜಕ, ನಂದಿವರ್ಧನ, ಶಿಶುನಾಕ, ಕಾಕರ್ವಣ, ಮಹಾನಂದಿ ಇವರುಗಳ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಮಹಾನಂದಿಗೆ ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ನಂದನೆಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸುವನು. ಇವನು ಪರಶುರಾಮ ನಂತೆ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬಲಾಡ್ಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಯಾಗುವನು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಟು ಮಂದಿ ಸೇರಿ ನವನಂದರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗುವರು. ಕೊನೆಯ ನಂದನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರಾಡಳಿತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹೀನಾಯ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ. ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಫ್ಲೇಚ್ಚರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹದಗೆಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೌಟಿಲ್ಯ ಮತ್ತು ಇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯರ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ದುಷ್ಟನಾದ ನಂದ ರಾಜನು ಹತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ರಾಜನಾದ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ದೇಶವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಮುರಾ ಎಂಬ ಶೂದ್ರಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಂದರಾಜನಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಮಗನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಅಶೋಕವರ್ಧನ, ಶತಧನ್ವ, ಬೃಹದ್ರಥ, ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ - ಹೀಗೆ ರಾಜಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ರಾಜರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರ, ಆಕ್ರಮಣ ನೀತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ ಮತ್ತು ತಾಮಸ ರಾಜರು ಆಡಳಿತ ಮಾಡಿ 'ಈ ಭೂಮಿ ನನ್ನದು, ತನ್ನದು' ಎಂದುಕೊಂಡು ಶಾಸನ ಬರೆಸಿ, ಸ್ವಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದು ಅಶಾಶ್ವತ ಎಂಬ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕುರುಡಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮರಣದ ಬಳಿಕ ಭೂಮಿಯೇನೂ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಗಿರುವ ಭೂವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಕಂಡು ಭೂದೇವಿಯು ಅವರ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮರುಗುತ್ತಾಳೆ.

ಕಲೋಷ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಉಪಾಯ: ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಚರಣೆಗಳು ಯುಗಧರ್ಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಈ

ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರವೇ ಸತ್ವಗುಣ, ರಜೋಗುಣ ಮತ್ತು ತಮೋಗುಣಗಳು. ಸತ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣ ಮತ್ತು ತಮೋಗುಣಗಳಿಗಿಂತ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣವೇ ಪ್ರಧಾನ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಜನರು ಸತ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನದಲ್ಲೇ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಮೂರು ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಸಂತೋಷ, ಅಹಂಭಾವ ಮತ್ತು ದ್ರೋಹಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿನ ಜನರು ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಎರಡೇ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣದ ಸ್ವಭಾವ ತಗ್ಗಿ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ರಜೋಗುಣ ಮತ್ತು ತಮೋಗುಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯುಗದ ಜನರು ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದರೂ ಕುಟುಂಬಜೀವನವೇ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜೀವನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ರಜೋಗುಣಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ತಮೋಗುಣವೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕಲಿಯುಗದ ಜನರಲ್ಲಿ ಮಾಯೆ, ಸೋಮಾರಿತನ ಮತ್ತು ಆಲಸ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿವೇಕ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಸಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ರಾಜರು, ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಸುಲಿಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳಂತೂ ಅನಾರೋಗ್ಯಪೀಡಿತರಾಗಿಯೂ, ಸುಖಜೀವನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನ, ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಕೇವಲ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಹೆಸರಿಗಾಗಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ, ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾತ್ವಿಕರು, ಸಜ್ಜನರು ಸಂಸಾರದಿಂದ, ಸುತ್ತ ಕವಿದಿರುವ ಅಧರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪರಮ ದಯಾಳುವಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸ್ಮರಣೆ, ಧ್ಯಾನ ಇವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವತ್ಪು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಸ್ಮರಣೆಯ ಮಹಿಮೆಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆತನ ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಅದರ ಅಧ್ಯಯನ, ಶ್ರವಣ ಮತ್ತು ಮನನಗಳಿಂದ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು, ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯ ಬಹುದು.